

PROCEEDINGS OF SCIENTIFIC
AND PRACTICAL MATERIALS OF
THE INTERNATIONAL RESORT
AND RECREATION FORUM

**INTERNATIONAL
RESORT
& RECREATION
FORUM**

 Truskavets

June 29-30 **2023**

ЗБІРНИК НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОГО
КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ФОРУМУ

**МІЖНАРОДНИЙ
КУРОРТНО-
РЕКРЕАЦІЙНИЙ
ФОРУМ**

 Трускавець

29-30 ЧЕРВНЯ

2023

LVIV REGIONAL MILITARY ADMINISTRATION
TRUSKAVETS CITY COUNCIL
IVANO-FRANKIVSK NATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY OF OIL AND GAS
STATE INSTITUTION “UKRAINIAN RESEARCH INSTITUTE OF MEDICAL
REHABILITATION AND RESORT THERAPY
OF THE MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE”
MYKHAILO HRUSHEVSKYI PRECARPATHIAN INSTITUTE OF THE
INTERREGIONAL ACADEMY OF PERSONNEL MANAGEMENT
UNIVERSITY OF ECONOMICS VARNA
JOHN PAUL II CATHOLIC UNIVERSITY OF LUBLIN

2023

29-30 June

TRUSKAVETS, Ukraine

PROCEEDINGS OF SCIENTIFIC
AND PRACTICAL MATERIALS OF
THE INTERNATIONAL RESORT
AND RECREATION FORUM

Ivano-Frankivsk - 2023

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТРУСКАВЕЦЬКА МІСЬКА РАДА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА КУРОРТОЛОГІЇ
МОЗ УКРАЇНИ»
ПРИКАРПАТСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. М. ГРУШЕВСЬКОГО
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ – ВАРНА
ЛЮБЛІНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІВАНА ПАВЛА ІІ

2023

29-30 червня
ТРУСКАВЕЦЬ, Україна

**ЗБІРНИК НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОГО
КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ФОРУМУ**

Івано-Франківськ - 2023

UDC 338.48-06(06) +364-786(06)+615.83(06)

P93

LCC GV191.5

Organizing Committee

Volodymyr HUMENIUK (Chairman of the Organizing Committee); Tetiana BEZVERKHNIUK, Hanna KOSTENKO, Taras LOZINSKY, Lyudmyla SEMYRGA, Natalia KAZIUKA, Andrii MELNYK, Yuri SHULZHYK.

Editorial Board

Volodymyr HUMENIUK, Doctor of Economic Sciences, Professor, Chairman of the Editorial Board (Ukraine); Lyudmila SEMYRGA, Technical Editor (Ukraine); Yurii UMANTSIV, Doctor of Economic Sciences, Professor (Ukraine); Alina BETLEY, Doctor Habilitated (Poland); Olga BIELAN, Doctor of Philosophy in Economics (Bulgaria).

P93 Proceedings of Scientific and Practical Materials of the International Resort and Recreation Forum: (Truskavets, June 29-30, 2023) / Ed. by Prof. Volodymyr Humenyuk. – Ivano-Frankivsk, TOUR-INTELLECT. 2023. – 118 p. – In Ukrainian and English.

ISBN 978-617-8140-00-7

The proceedings include abstracts of presentations and practical materials from participants of the International Resort and Recreation Forum, which took place on June 29-30, 2023, in the city of Truskavets. Researchers from Ukraine, Bulgaria, Poland, Canada, and other countries address the current issues in the functioning of the resort and recreation sector and ways to resolve them. The primary emphasis is placed on the exchange of expertise between academics and practitioners to explore new opportunities for the development of the resort and recreation industry to meet the needs of both military and civilian personnel during times of armed conflict in Ukraine.

This collection is intended for executives of health and wellness facilities, professionals in the resort and recreation industry, government officials, researchers, educators, graduate students, undergraduates, and anyone interested in the development of resorts, recreation, and tourism.

Scientific and practical materials from participants of the International Resort and Recreation Forum are published in the author's edition. The editorial board promotes academic integrity and the exchange of knowledge, upholding the values of scholarly ethics."

UDC 338.48-06(06) +364-786(06)+615.83(06)
LCC GV191.5

УДК 338.48-06(06) +364-786(06)+615.83(06)

З-41

LCC GV191.5

Організаційний комітет

Володимир ГУМЕНЮК (голова організаційного комітету); Тетяна БЕЗВЕРХНЮК, Ганна КОСТЕНКО, Тарас ЛОЗИНСЬКИЙ, Людмила СЕМИРГА, Наталія КАЗЮКА, Андрій МЕЛЬНИК, Юрій ШУЛЬЖИК.

Редакційна колегія

Володимир ГУМЕНЮК, доктор економічних наук, професор, голова редакційної колегії (Україна), Людмила СЕМИРГА, технічний редактор (Україна), Юрій УМАНЦІВ, доктор економічних наук, професор (Україна); Аліна БЕТЛЕЙ, докторка габлітована (Польща); Ольга БЕЛАН, доктор філософії з економіки (Болгарія).

З-41 Збірник науково-практичних матеріалів Міжнародного курортно-рекреаційного форуму: (Трускавець, 29 – 30 червня 2023 р.) / відп. ред. проф. Володимир Гуменюк. – Івано-Франківськ, ТУР-ІНТЕЛЕКТ. 2023. – 118 с. – Укр. та англ. мовами.

ISBN 978-617-8140-00-7

Збірник містить тези виступів і практичні матеріали учасників Міжнародного курортно-рекреаційного форуму, який відбувся 29 – 30 червня 2023 у м. Трускавець. Дослідники з України, Болгарії, Польщі, Канади та інших країн розкривають актуальні проблеми функціонування курортно-рекреаційної сфери та шляхи їх розв'язання. Основний акцент робиться на обміні досвідом між науковцями і практиками для пошуку нових можливостей розвитку курортно-рекреаційної індустрії для задоволення потреб військових і цивільних осіб в умовах воєнного стану в Україні.

Для керівників лікувально-оздоровчих закладів, працівників курортно-рекреаційної сфери, державних службовців, науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, хто цікавиться проблематикою розвитку курортів, рекреації й туризму.

Науково-практичні матеріали учасників Міжнародного курортно-рекреаційного форуму друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія сприяє науковому обміну і розвитку знань, підтримуючи цінності академічної доброчесності.

УДК 338.48-06(06) +364-786(06)+615.83(06)

LCC GV191.

C O N T E N T S

CHAPTER 1. PARADIGM SHIFTS IN THE RESORT AND RECREATIONAL INDUSTRY..... 10

Volodymyr HUMENIUK, Liudmyla SEMYRGA. Resort and recreation sphere in Ukraine: challenges of war and strategic development opportunities in the Carpathian region.... 10

Tetiana STRIKALENKO Utilization of the country's resort and recreational potential: innovation or repetition of the past? 16

Olena TOKARENKO, Tetiana NESTORENKO, Oleksandr NESTORENKO. Sanatorium and resort industry during wartime: management challenges 19

Hanna KOSTENKO. Assessment of the financial potential for the development of resort areas in Northern Azov Sea 22

Olga BIELAN. The role of innovative strategies in increasing the competitiveness of balneological, spa and wellness facilities (based on the Varna community) 25

Nadiya MELNYK, Andriy MELNYK. Resort SPA: trends for the coming years..... 30

Vasyl KAVYN. Physical therapy, occupational therapy: relevance and competences in the training of specialists 35

Vitalii DMYTRUK. The values of partnership in the collaboration of oil and gas extraction companies with the recreational industry 37

CHAPTER 2. MANAGEMENT DOCTRINE OF TOURISM AND RECREATION..... 40

Heorhii SKLIAR. Economic theory of tourism and recreation: entrepreneurial discourse 40

Yurii SHULZHYK, Liubov KVASNIY. Crisis management in the tourism industry amidst war in Ukraine 43

Myron ZHYBAK, Bohdan LUHOVYI. Green tourism as a priority direction for the development of territorial communities 47

Volodymyr KHOMYN, Nataliia HOPTAROVA, Lina UHRAK, Mariana MEDVID, Mykhailo BUDZAK. Unique objects of industrial and geological tourism in the village of Starunia in the Precarpathian 50

Nataliia KAZIUKA, Anna PAVLIUK. Restaurant business organization: innovative technologies 54

Yurii KARPENKO. Modern educational technologies for training specialists in the field of tourism and recreation 57

Neonila KRYVTSUN. Elevating hospitality service: the transformative impact of language training programs on english communication skills in the hospitality industry..... 61

Mykhailo LOGVYN, Danyil LOGVYN. Post-war tourism development: opportunities and prospects for Ukraine 64

CHAPTER 3. PRESENTATION MATERIALS ON MANAGEMENT EXPERIENCE AND PRACTICE 68

Mariana OLESKIV. Conditions and potential of the resort sector of Ukraine 68

Tetiana BEZVERKHNIUK. Ukraine's resort potential: challenges and realities 71

Taras LOZYNSKYI. Resort and recreation potential of Lviv region 74

Nataliya KOZYAVKINA. Professor Kozyavkin's method 79

Iryna BABOVA. Opportunities of the sanatorium and spa sector for providing rehabilitation services 93

Alina BETLEJ. New technologies and new forms of recreational tourism: a sociological approach 101

RESOLUTION of the International Resort and Recreation Forum 108

З М І С Т

РОЗДІЛ 1. ПАРАДИГМАЛЬНІ ЗМІНИ В КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНІЙ ІНДУСТРІЇ..... 10

- Володимир ГУМЕНЮК, Людмила СЕМИРГА. Курортно-рекреаційна сфера України: виклики війни та стратегічні можливості розвитку в Карпатському регіоні 10
- Тетяна СТРИКАЛЕНКО. Використання курортно-рекреаційного потенціалу країни: інновації чи повторення пройденого? 16
- Олена ТОКАРЕНКО, Тетяна НЕСТОПЕНКО, Олександр НЕСТОПЕНКО. Санаторно-курортна галузь під час війни: проблеми управління 19
- Ганна КОСТЕНКО. Оцінка фінансового потенціалу розвитку курортних територій Північного Приазов'я..... 22
- Ольга БСЛАН. Роль інноваційних стратегій у підвищенні конкурентоспроможності бальнеологічних, санаторно-курортних та оздоровчих закладів (на прикладі громади Варна)..... 25
- Надія МЕЛЬНИК, Андрій МЕЛЬНИК. Курортні SPA: тренди найближчих років 30
- Василь КАВИН. Фізична терапія, окупаційна терапія: актуальність та компетенції в підготовці спеціалістів 35
- Віталій ДМИТРУК. Цінності партнерства у співпраці нафтогазовидобувних компаній з рекреаційною індустрією..... 37

РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІНСЬКА ДОКТРИНА ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ..... 40

- Георгій СКЛЯР. Економічна теорія туризму та рекреації: підприємницький дискурс..... 40
- Юрій ШУЛЬЖИК, Любов КВАСНІЙ. Антикризове управління в туристичній індустрії в умовах війни в Україні..... 43
- Мирон ЖИБАК, Богдан ЛУГОВИЙ. Зелений туризм як пріоритетний напрям розвитку територіальних громад..... 47
- Володимир ХОМИН, Наталія ГОПТАРЬОВА, Ліна УГРАК, Мар'яна МЕДВІДЬ, Михайло БУДЗАК. Унікальні об'єкти промислового ТА ГЕОЛОГІЧНОГО туризму села Старуні на Прикарпатті 50
- Наталія КАЗЮКА, Анна ПАВЛЮК. Організація ресторанного бізнесу: інноваційні технології..... 54

Юрій КАРПЕНКО. Сучасні освітні технології підготовки фахівців для сфери туризму і рекреації 57

Неоніла КРИВЦУН. Підвищення рівня послуг гостинності: трансформаційний вплив програм мовної підготовки на навички спілкування англійською мовою в індустрії гостинності 61

Михайло ЛОГВИН, Даниїл ЛОГВИН. Післявоєнний розвиток туризму: можливості та перспективи України..... 64

РОЗДІЛ 3. ПРЕЗЕНТАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З УПРАВЛІНСЬКОГО ДОСВІДУ ТА ПРАКТИКИ 68

Мар'яна ОЛЕСЬКІВ. Стан та потенціал курортної сфери України 68

Тетяна БЕЗВЕРХНЮК. Курортний потенціал України: виклики та реалії 71

Тарас ЛОЗИНСЬКИЙ. Курортно-рекреаційний потенціал Львівської області..... 74

Наталія КОЗЯВКІНА. Метод професора Козявкіна 79

Ірина БАБОВА. Можливості санаторно-курортної сфери для надання реабілітаційних послуг 93

Аліна БКТЛЕЙ. Нові технології та нові форми рекреаційного туризму: соціологічний підхід..... 101

РЕЗОЛЮЦІЯ Міжнародного курортно-рекреаційного форуму 108

JEL: F29

Надія МЕЛЬНИК,
доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Івано-Франківськ, Україна
nadiia.v.melnyk@pnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2077-595X>

Андрій МЕЛЬНИК,
доцент кафедри туризму,
рекреації та регіонального розвитку,
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу,
Івано-Франківськ, Україна
avmelnyk@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6906-6396>

КУРОРТНІ SPA: ТРЕНДИ НАЙБЛИЖЧИХ РОКІВ

Актуальність дослідження. Трансформація соціокультурних цінностей та пріоритетів суспільства зумовлює зміну попиту на курортний відпочинок та диверсифікацію SPA-послуг. Зростання інтересу до здорового харчування, фітнесу та оздоровчих ретритів сприяє популярності SPA-послуг як засобу підтримки здоров'я, краси і релаксу.

На думку експертів, новітні Spa-технології визначатимуть завтрашній день рекреаційно-готельного бізнесу. Відтак, дослідження актуальних трендів у курортному відпочинку та SPA є важливим для розуміння змін у споживанні послуг, побудові стратегій розвитку бізнесу та забезпечення задоволення потреб клієнтів у найближчому майбутньому і власне є метою нашого дослідження.

Результати дослідження. За останнє десятиліття з'явилися системні дослідження ринку Spa і Wellness, які дозволили виміряти мультиплікативний ефект цієї сфери на основі статистичних даних. Амбасадором у даному керунку є Глобальний інститут оздоровлення (GWI). Починаючи з 2007 року він досліджує значення Spa галузі на глобальному, регіональному та національному рівнях. Загалом Глобальний інститут оперує поняттям «світова економіка здоров'я» або ж «оздоровча економіка», компонентами яких, поряд зі Spa і Wellness індустрією, є ще десять складових: особистий догляд і краса, здорове харчування та схуднення, фізична активність, традиційна та комплементарна медицина, охорона здоров'я, профілактика та персоналізована медицина, психічне здоров'я, оздоровлення на робочому місці, оздоровча нерухомість, оздоровчий туризм, бальнеотерапія. На тлі загальних тенденцій поступу даного комплексного показника можна прослідкувати загальні наративи розвитку Spa і Wellness індустрії.

За оцінками GWI світова економіка здоров'я зросла в грошовому вимірі з 4,3 трлн доларів США у 2017 році та до 4,9 трлн доларів США у 2019 році. У відсотковому еквіваленті фіксувалась щорічна позитивна динаміка на рівні 6,6%, що дещо перевищувало темпи глобального економічного зростання (4,0%). У 2020 р. показники

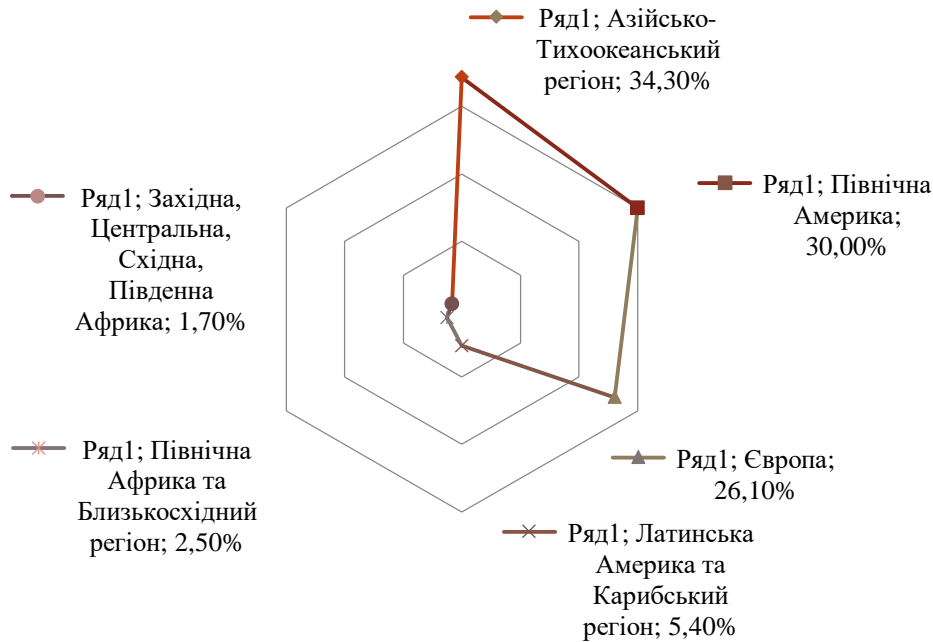
світової економіки здоров'я впали на 11,0% до 4,4 трлн доларів США (тоді як світовий ВВП скоротився на 2,8%), що, безумовно пов'язуємо зі світовою пандемією COVID-19 (таблиця 1) [1]. У 2021 році досліджувана галузь відновила до 5,1% світового економічного виробництва, а за оцінками експертів до 2025 року прогнозується подальше зростання до 7 трлн дол. США.

Таблиця 1
Динаміка світової економіки здоров'я у регіональному вимірі

Регіони світу	Економіка здоров'я				Середньорічний темп приросту, %	
	млрд. дол. США			на душу населення, дол. США 2020	2017-2019	2019-2020
	2017	2019	2020			
Азійсько-Тихоокеанський	1 370,5	1 602,8	1 500,2	360	8,1	-6,4
Північна Америка	1 288,1	1 514,0	1 310,8	3567	8,4	-13,4
Європа	1 168,3	1 288,6	1 141,5	1236	5,0	-11,4
Латинська Америка та Карибський регіон	311,7	302,1	2350,4	360	-1,5	-22,1
Північна Африка та Близькосхідний регіон	104,7	120,9	107,7	215	7,4	-10,9
Західна, Центральна, Східна та Південна Африка	74,0	81,7	730,7	65	5,1	-9,8
Всього у світі	4 317,3	4 909,9	4 369,3	563	6,6	-11,0

*За даними Глобального інституту оздоровлення (GWI).

Частка окремих регіонів світу в структурі світової економіки здоров'я представлена на рисунку 1. Як бачимо, азійсько-тихоокеанський регіон, Північна Америка та Європа разом складають 90% світової економіки оздоровлення. Усі двадцять найбільших оздоровчих ринків, за винятком двох (Бразилія та Мексика), розташовані саме в цих регіонах.

Рис. 1. Частка окремих регіонів у структурі світової економіки здоров'я (складено за даними Глобального інституту оздоровлення)

Топ-10 країн з найбільшим обсягом ринку економіки здоров'я представлені в таблиці 2. Десять провідних ринків складають 71% загального світового обсягу. Зі 150 країн світу Україна посідає 50-ту позицію, тоді як сусідня Польща, до прикладу, займає 23-тє місце.

Таблиця 2
Країни з найбільшим обсягом ринку економіки здоров'я

Країни світу	Економіка здоров'я				Середньорічний темп приросту, %	
	млрд. дол. США			місце у світі (2020)	2017-2019	2019-2020
	2017	2019	2020			
США	1 198,1	1 409,7	1 215,7	1	8,5	-13,8
Китай	583,2	700,2	682,7	2	9,6	-2,5
Японія	288,6	323,0	303,6	3	5,8	-6,0
Німеччина	224,4	244,4	223,9	4	4,4	-8,4
Велика Британія	149,6	167,8	158,4	5	5,9	-5,6
Франція	136,9	150,5	133,1	6	4,8	-11,6
Канада	90,0	104,2	95,1	7	7,6	-8,8
Південна Корея	90,0	101,8	94,1	8	6,4	-7,5
Італія	100,9	107,5	91,8	9	3,2	-14,5
Австралія	81,3	91,0	84,4	10	5,8	-7,3

*За даними Глобального інституту оздоровлення (GWI).

Дослідження враховує не тільки частку економіки здоров'я у загальному ВВП країни, але також витрати на оздоровлення на душу населення. Легко прослідкувати тісну кореляцію цього показника із загальним економічним рівнем країни. Відтак, витрати на душу населення на оздоровлення найвищі у Швейцарії, Ісландії, США, Австрії та Норвегії (Таблиця 3).найвищі у Швейцарії, Ісландії, США, Австрії та Норвегії (таблиця 3).

Таблиця 3

Рейтинг країн за витратами на оздоровлення на душу населення (станом на 2020 р.)

Країни світу	Витрати на оздоровлення на душу населення		ВВП на душу населення	
	величина, дол. США	місце у світі	величина, дол. США	місце у світі
Швейцарія	4372	1	83,7	2
Ісландія	3728	2	73,1	5
США	3685	3	59,9	8
Австрія	3568	4	47,3	14
Норвегія	3346	5	75,3	4
Австралія	3271	6	55,9	11
Нова Зеландія	2969	7	42,3	20
Данія	2958	8	57,8	10
Гонконг	2943	9	46,0	16
Аруба	2792	10	27,9	35
....				
Україна	225	100	2,7	120

*За даними Глобального інституту оздоровлення (GWI).

Інформація дашбордів Глобального інституту оздоровлення свідчить, що у 2020 році у світі налічувалось понад 160 тис. курортів, які отримали сумарний прибуток у 68 млрд. доларів США. До пандемії COVID-19 прибутки курортів зростали в середньому на 8,7% щорічно. Однак, постпандемічний період відзначився падінням прибутків на 38,6% у порівнянні з 2019 роком. Станом на 2020 рік потужним сегментом Spa індустрії являються саме курортні Spa (27,8 млрд дол. США), тоді як частка клубних Spa сягає 23,7 млрд дол. США [2].

До Топ-5 найбільших гравців на ринку курортних послуг увійшли: США (15,1 млрд дол. США), Китай (6,3 млрд дол. США), Німеччина (5,7 млрд дол. США), Японія (4,2 млрд дол. США) і Франція (2,7 млрд дол. США). GWI прогнозує, що доходи Spa-курортів відновляться до рівня, який мав місце до пандемії особливо швидкими темпами, та досягнуть доходів у 151 млрд. доларів США уже в 2025 році.

Висновки. Загалом, тренди на ринку курортних SPA послуг орієнтовані на збереження здоров'я, добробуту та екологічності, використання інноваційних технологій та індивідуальний підхід до клієнтів. Підприємства, що успішно адаптуються

до цих тенденцій, зможуть зберігати свою конкурентну перевагу та залучати нових клієнтів у найближчі роки.

Література

1. Statistics & Facts - Global Wellness Institute. Global Wellness Institute. <https://globalwellnessinstitute.org/press-room/statistics-and-facts>
2. The Global Wellness Economy: Looking Beyond COVID. GWI's 2021 report. URL: <https://globalwellnessinstitute.org/press-room/statistics-and-facts/>